

Samen voor krachtig onderwijs

Kansengelijkheid zit van oudsher in het DNA van Cito. Al ruim 50 jaar ontwikkelt Cito toetsen, examens en meetinstrumenten die leerlingen dezelfde kansen geven om te laten zien wat ze in hun mars hebben, ongeacht afkomst of sociale willekeur. Een objectieve kijk op waar een leerling staat en waar ondersteuning nodig is, is in de huidige tijd misschien wel belangrijker dan ooit. Cito ondersteunt dit gegeven als kennisorganisatie. Saskia Wools en Maartje Hilde vertellen hoe hun divisie dat doet.

DOOR ESMEE WEERDEN FOTO'S GIJS VERSTEEG

De discussie omtrent kansengelijkheid in het onderwijs is niet nieuw. 'Terecht dat we ons daar als maatschappij zorgen over maken', zegt Saskia Wools, directeur Onderzoek, Kennis & Innovatie bij Stichting Cito. 'Kansenongelijkheid is er altijd al geweest, maar door de coronacrisis heeft het meer een gezicht gekregen. En natuurlijk raakt ons dat. Bij Cito voelen we ons vanuit onze oorsprong enorm verbonden met dit onderwijsvraagstuk. Ineens is het toch wat abstracte begrip kansengelijkheid concreet geworden door vragen als 'heb je thuis toegang tot een device?' en 'heb je voldoende ondersteuning?'. Door het thuisonderwijs zijn grote verschillen zichtbaar geworden.' Om de impact hiervan in beeld te brengen is onderzoek nodig naar wat leerlingen kunnen en of er bijvoorbeeld verschillen tussen scholen zijn ontstaan. En dat is precies waar de divisie Onderzoek, Kennis & Innovatie (OK&I) zich hard voor maakt. Als onderdeel van

Stichting Cito geven ze sinds 2018 invulling aan het label 'Cito Kennisorganisatie'. Via toegepast wetenschappelijk onderzoek en het ontwikkelen van prototypes, zoeken zij naar antwoorden op vragen uit de onderwijspraktijk waarbij onderwijskundig meten een rol speelt. 'Het belangrijkste is dat de kennis die we opdoen in ons onderzoek later in de klas het verschil kan maken. En dat het niet alleen over wetenschappelijke kennis gaat, maar dat we juist die praktische toepassing opzoeken waarmee we het onderwijs beter maken.'

Praktijkvragen

Tijdens deze coronatijd zijn de onderzoeksvragen die bij OK&I terecht komen veranderd. Ze gaan bijvoorbeeld over het volgen van vakoverstijgende vaardigheden: hoe doe je dat eigenlijk en kan dat ook op afstand? Hierdoor zoekt OK&I nu nog meer naar

Saskia Wools

'Het belangrijkste is dat de kennis die we opdoen in ons onderzoek, later in de klas het verschil kan maken.'

innovatieve manieren om andere dingen dan rekenen en taal in beeld te brengen en die natuurlijk ook passen in de dagelijkse onderwijspraktijk. Voor het basisonderwijs werkt OK&I bijvoorbeeld aan een manier om spreekvaardigheid inzichtelijk te maken. Saskia: 'We zagen dat niet alle scholen zicht hadden op de spreekvaardigheid van kinderen. Om daarbij te helpen hebben we een app ontwikkeld waarmee digitaal spreekvaardigheid gemeten kan worden. We maken gebruik van spraakherkenning zodat onderwijsprofessionals straks niet het hele verhaaltje hoeven

Met jouw klas meehelpen aan spraaktechnologie Beeldverhaal

Spraaktechnologie voor kinderen is volop in ontwikkeling. Wil jij met jouw leerlingen meehelpen om het systeem kinderstemmen te leren herkennen? Stuur dan een mailtje aan citolab@cito.nl.

Completer beeld

De divisie Cito BV brengt producten uit in eigen beheer, zoals het 'Cito Volgsysteem Voortgezet Onderwijs' en 'Leerling in beeld', het nieuwe leerlingvolgsysteem voor het primair en speciaal onderwijs. De Cito volgsystemen geven leerlingen de kans om te laten zien waar ze zijn in hun ontwikkeling. Voor onderwijsprofessionals zijn de volgsystemen bedoeld als hulpmiddel om het optimale uit leerlingen te halen. 'In de Cito volgsystemen is er aandacht voor het complete kindbeeld', vertelt Maartje Hilde, businessmanager uitgeverij Cito BV. 'Zo kan met het Volgsysteem VO ook potentieel in beeld worden gebracht met een meetinstrument voor IQ (CognitIQ). En bij het nieuwe 'Leerling in beeld' kunnen naast cognitieve aspecten, zoals (Nederlandse en Engelse) Taal en Rekenen, ook sociaal-emotionele aspecten inzichtelijk worden gemaakt.' Dat laatste is vooral nu, in deze coronaperiode zeer relevant. Naast het niveau is met 'Leerling in beeld' tevens de groei van leerlingen optimaal te volgen. Hierdoor kan het leerpotentieel van elke leerling nog beter gezien worden. En door de korte adaptieve >>

terug te luisteren.' Zo ver zijn ze bij OK&I nu nog niet, ze werken eerst aan het verbeteren van de technologie. Het doel van de onderzoeksvragen veranderde tijdens deze coronatijd niet. De verworven kennis wordt zo veel mogelijk gedeeld met scholen en uitgevers. 'Dat doen we om op scholen de kennis over onderwijskundig meten te vergroten. Zo ondersteunen we onderwijsprofessionals die dagelijks te maken krijgen met toetsing of observaties in de klas, maar ook uitgevers bij het vertalen van nieuwe inzichten naar hun producten.'

Samenwerken

Saskia: 'We werken zoveel mogelijk in co-creatie met scholen. We zoeken echt de samenwerking. Om verschillende perspectieven te horen, voor praktische dingen, maar soms ook om een theoretisch begrip te duiden. In gesprek gaan met de ander, vinden we heel belangrijk. Luister bijvoorbeeld naar onze podcast-reeks over kansengelijkheid, waar we anderen aan het woord laten over de overgang tussen het po en vo en hoe dit samenhangt met kansengelijkheid'.

Cito-podcast over gelijke kansen

Welke factoren spelen bij kansengelijkheid een rol? Welke zijn te beïnvloeden? En hoe dan? Welke rol speelt toetsing? En wat kunnen we morgen, in de klas, al anders gaan doen? In een speciale podcastserie neemt Cito verschillende perspectieven van kansengelijkheid onder de loep. Luister de podcasts via: www.cito.nl/podcasts

Maartje Hilde

'Als je wilt weten hoe een leerling zich ontwikkelt, is het volledige beeld echt belangrijk. Verdiepende analyses en overzichtelijke rapportages in ons volgsysteem maken dit mogelijk.'

Samen voor krachtig onderwijs

toetsen die op elk moment af te nemen zijn, ziet de onderwijsprofessional direct waar een leerling staat. 'Als je wilt weten hoe een leerling zich ontwikkelt, is dat volledige beeld echt belangrijk', vindt Maartje. 'Verdiepende analyses, zoals een analyse op spellingscategorie, inzicht in lees-leerprofielen en overzichtelijke rapportages in het volgsysteem maken dit mogelijk.'

Dit najaar kunnen scholen aan de slag met 'Leerling in beeld'. Met nieuwe toetsen voor groep 3 t/m 5 en nieuwe rapportages voor alle groepen (3 t/m 8). Vanaf schooljaar 2022-2023 volgen nieuwe toetsen voor groep 6 t/m 8.

Van denken naar weten naar doen

De Cito Volgsystemen bieden de onderwijsprofessional dus het laatste puzzelstuk om de ontwikkeling van een leerling in kaart te brengen. Maartje: 'Na het bekijken van de 'foto' (moment) en de 'film' (groei) van de leerling, kan gekozen worden voor verdere verdieping om

bijvoorbeeld op leerdoelniveau in beeld te krijgen welk aanbod het beste past. Door in de lessen optimaal aan te sluiten bij waar de leerling staat, kan die leerling zich maximaal ontwikkelen. Hiermee dragen we bij aan gelijke kansen in de klas.'

Maximaal ontzorgen

Bij Cito hechten ze veel waarde aan de mening van het onderwijsveld. 'Zij zijn een belangrijke schakel met de praktijk. Voor het ontwikkelen van 'Leerling in beeld' werken we nauw samen met partnerscholen om te beoordelen of we nog het juiste aan het doen zijn en of dit strookt met de praktijk', vervolgt Maartje. 'We geloven in de kracht van objectieve gegevens om onderwijsprofessionals te ondersteunen en leerlingen vooruit te helpen. Met als doel het onderwijs van morgen krachtiger te maken en bij te dragen aan het creëren van gelijke kansen voor iedereen. Dat is tenslotte wat Cito al meer dan 50 jaar drijft.'

Meedenken over 'Leerling in beeld'

Heb jij ideeën over hoe Cito 'Leerling in beeld' nóg beter kan maken? Meld je dan aan als Cito-partnerschool en denk mee in de ontwikkeling van het nieuwe online platform bij het maken van de beste toetsinhoud en de rapportages. Je kunt ook altijd eenmalig meedoen. Meld je dan aan voor de onderzoeken en ervaar alvast hoe de allernieuwste toetsen eruitzien. Meer weten? Bezoek de website www.cito.nl/partnerscholen.